

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

“Wees niet bang, je gebed is verhoord” (Lc 1:13).

Wees niet langer bang, want datgene waar je voor gebeden hebt, is al verhoord. Wat een boodschap van hoop en licht krijgt die oude Zacharias te horen. Wat kan een mens ernaar verlangen, dat deze woorden tot ons gesproken worden. Het overkomt ons soms: vurig bid je om Gods hulp, om gerechtigheid of hulp voor je dierbaren, een keer in de toekomst die je zo anders voor je zag... maar de tijd verstrijkt, het leven gaat verder. Het vurige bidden tot de Heer, dat die ene wens toch waar mag worden... het maakt gaandeweg en dag na dag langzaam plaats voor aanvaarding. Totdat er een stem klinkt van Godswege, een boodschap van hoop en licht, een nieuwe toekomst die gloort aan de dageraad. Het overkomt Zacharias.

Zacharias: een naam met een veelzeggende betekenis. Zacharias is namelijk de Griekse vertaling van de Hebreeuwse naam *Zekariah*. En dat betekent: ‘de Heer heeft eraan gedacht’. Zacharias is net als zijn vrouw Elisabeth, een afstammeling van Aäron. Hij is priester, en komt uit de orde van Abia. Lucas schrijft in vers 6 dat hij en Elisabeth diepgelovige mensen zijn; vroom en gehoorzaam leven ze volgens alle geboden en wetten van de Enige. En toch is er een groot verdriet in hun leven. Ze zijn kinderloos gebleven omdat Elisabeth onvruchtbaar is. Het is een open wond, een gemis dat nooit echt geheeld werd. Ze zijn inmiddels oud geworden.

Maar dan breekt er een bijzondere dag aan. Lucas vertelt dat de orde van Abia aan de beurt was om de priesterdienst te vervullen in de tempel. In de tempel werd tweemaal per dag een reukoffer gebracht, zowel in de vroege morgen, bij het opkomen van de zon, als ’s avonds bij zonsondergang. Op het reukofferaltaar werd dan geurende wierook aangestoken. Een kruidige, aromatische geur, die door de rook opstijgt naar de hemel als een teken van gebed. Want gelijktijdig met het aansteken van het reukoffer, baden alle gelovige Israëlieten mee; zowel de mensen die zich begeven op de voorhof van de tempel, als alle mannen en vrouwen in de dorpen en de steden. In de protestantse kerk kennen we zulke gebruiken niet, maar wat een prachtig ritueel van ééndrachtig gebed is dit. In het opstijgen van de wierook, worden al die gebeden van de mensen samengebald.

Naar Joods gebruik werd er elke dag geloot welke priester het reukoffer mocht aansteken. Het was voor elke priester een grote eer, wanneer het lot op hem viel. Want zo’n moment komt maar één keer in het leven van een priester voorbij. Wie door het lot uitgekozen werd, werd daarna uitgesloten van de werping van het lot.

Op zijn oude dag wordt Zacharias door het lot aangewezen. Wat moet er door hem heen zijn gegaan? Vreugde, ontroering, eerbied? Misschien ook een vleugje trots? Daar staat Zacharias, met zijn ogen gericht op het reukaltaar. Maar van Zacharias in de tempel, neemt Lucas ons mee naar de muren buiten de tempel. In vers 10 schrijft hij dat er op het tempelplein een menigte is samengestroomd om te bidden, terwijl het reukoffer wordt aangestoken.

Zacharias heeft geurende specerijen genomen en ze op gloeiende kooltjes gelegd. De geur verspreidt zich. Zacharias ziet hoe de rook in kringeltjes opstijgt. En dan doorbreekt hij de intense, diepe stilte. Hij heft zijn hoofd omhoog en begint te bidden:

voor zichzelf en voor de mensen. Heb medelijden, Heer! Heer ontferm U! In die voorbede voor de mensen klinkt ook de gebrokenheid in zijn eigen leven mee: de stukgeslagen dromen, zijn eigen gebroken hart. In dat gebed zoekt hij hulp bij God, zoekt hij zijn genade, ook hij stelt zich onder de hoede van de Allerhoogste God.

Het moet vast door zijn hoofd geschoten zijn. Als straks het gebed van het volk klinkt, dan zal hij naar buiten gaan. Vanaf de trappen van de tempel, zal hij de aanwezige mensen zegenen met de woorden van zijn voorvader Aäron:

*Moge de Heer u zegenen en beschermen,
Moge de Heer het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn,
Moge de Heer u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.*

Numeri 6:24-26

Maar zover komt het niet, want Zacharias ziet rechts van het reukofferaltaar ineens een gedaante. Een engel, schrijft Lucas in vers 11, een vreugdebode van de Heer die goed nieuws komt brengen. Maar Zacharias krimpt ineen van angst. Om te begrijpen wat er met Zacharias gebeurd is het goed om wat nauwkeuriger naar vers 12 te kijken. Lucas gebruikt het werkwoord *tárassoo*. Dat betekent 'verward worden' of 'door elkaar geschud worden'. Even verder schrijft Lucas dat angst op hem viel.

Is dat niet precies wat angst met mensen doet? Je wordt door elkaar geschud, verscheurd door twijfels, door schrik. Aan de grond genageld staat hij daar, die oude priester. Angst overvalt hem. Maar dan begint de engel te spreken. Wees niet bang Zacharias! Want je gebed is verhoord. Zacharias had al lang de hoop laten varen dat hij ooit nog vader zou worden, dat zijn Elisabeth, nog een kindje zou baren. Hij heeft het verdrongen tot in de achterste hoeken van zijn ziel. Jarenlang hadden ze ervoor gebeden. Vurig en vol van hoop. Maar met het slijten van de tijd, hadden ze het opgegeven. Ze bleven God zoeken, bleven trouw aan de wetten en regels van de Heer... maar bidden om een zoon? Nee, dat deden ze al lang niet meer.

En nu spreekt die engel over de vreugde en de blijdschap, die hen ten deel zal vallen. Vreugde die de harten van de mensen zal verlichten, omdat ze zich met hen zullen verheugen over de zoon die hen gegeven wordt. Het kind dat Elisabeth zal baren. Het is voor Zacharias niet te bevatten, wat de engel hier zegt. Want menselijkerwijs kan het helemaal niet. Zou een oude vrouw, ver voorbij haar vruchtbare periode, nog een zoon krijgen?

Zacharias zal het niet kunnen geloven. Stomgeslagen en sprakeloos, zal hij geen woord meer kunnen uitbrengen. Totdat de dag aanbreekt van de besnijdenis van hun zoon. Dit kind zal Johannes heten, op hem zal Gods heilige Geest rusten. Nog voor hij geboren wordt, is dat duidelijk. Wanneer het wonder gebeurt in het binnenste van Elisabeth, wanneer in haar baarmoeder het leven geweven wordt, is God erbij met zijn heilige Geest. Met Johannes begint God iets nieuws, en gaat er een licht op voor Israël en de hele wereld.

Johannes zal leven in eenvoud. Wijn en gegiste drank zal hij niet drinken. Maar hij zal groot zijn in de ogen van God. Omdat hij vooruit zou wijzen naar Christus. Terwijl de woorden van de engel nog nazinderen, klinkt daar die belofte. Als een vreugdebode

zal Johannes voor God uitsnellen. Hij zal spreken met de geest en profetische kracht van Elia. Scherp, en zonder angst zal hij tot de mensen spreken: om kinderen met hun ouders te verzoenen, om zondaars tot rechtvaardigheid te brengen. Ja, hoe prachtig, hoe vol van toekomst en nieuw begin, zijn de woorden van die engel. Johannes zal een wegbereider zijn. Hij zou vooruitwijzen, naar het kind dat Maria ter wereld zal brengen.

Dit alles, zo schrijft Lucas aan het begin van dit tekstgedeelte, gebeurde 'toen Herodes koning van Judea was' (Lc 1:5). Een wrede heerser, die niemand naast hem duldt. Een tiran die mensen onderdrukt en vernedert. Ook Johannes zou op een dag het slachtoffer worden van zijn wrede machtsvertoon. En toch breekt die nieuwe dag aan. Ondanks al dat donker. Weergaloos en niet te weerstaan komt God met zijn vrede onder de mensen wonen. In een kind, zo weerloos en onschuldig, gaat er een licht op over deze wereld. Maar Herodes zal dit licht niet kunnen verdragen.

Wees niet bang! Die boodschap van hoop horen we ook terug in de Jesaja-tekst die we vandaag gelezen hebben:

*Maar jou Israël, mijn dienaar,
Jakob, die ik uitgekozen heb [...] ik heb je niet afgewezen.
Wees niet bang, want ik ben bij je,
vrees, niet want ik ben je God.
Ik zal je sterken, ik zal je helpen,
je steunen met onoverwinnelijke rechterhand.*
Jes 41:8-10

De woorden van Jesaja zijn gericht tot weerloze en kwetsbare mensen, die leefden in angst en grote zorgen om de toekomst. Vanaf Jesaja 40, ademen de hoofdstukken van het boek Jesaja een sfeer van hoop en nieuw begin. In de zesde eeuw voor Christus, werd Juda verwoest door de koning van Babylon. Grote delen van de bevolking werden in ballingschap gevoerd. Slechts een klein deeltje bleef achter in Juda, in dat verwoeste land. Maar nu begint in het Oosten het licht de dagen. Een nieuwe koning zal opstaan. Uiteindelijk zou de Perzische koning Cyrus de ballingen laten terugkeren.

De woorden van Jesaja 41 zijn precies te situeren in die tussenperiode. Tot een kwetsbaar volk over wie de duisternis gevallen lijkt, spreekt een vreugdebode woorden van hoop. Jij bent mijn dienaar! Jou heb ik gekozen. Ik heb je niet afgewezen. Ondanks al hun fouten, het ongeloof en hun koppigheid, heeft God zijn volk niet losgelaten. Hij is hen niet vergeten. Wees niet bang, lezen we in vers 10. Want ik ben bij je. God laat zijn volk niet los. Hij is Immanuel, God met ons.

Als je geloven kunt, dat God met je is, dat Hij je vasthoudt in het gestorm en het geraas, dan hoef je niet bang te zijn. Als je gelooft in Gods goedheid, en je durft uit te strekken naar de nieuwe horizon die hij beloofd heeft, dan kun je geloven dat Hij op een dag een keer brengt in alles dat je zo vermoeid en bezwaard. Dat Hij je zal laten terugkeren van die doodlopende weg. Zomaar, en onverwacht, blijkt ineens de nacht ten einde te zijn. Een nieuwe dag is aangebroken waarop je met nieuwe ogen kunt kijken; een morgen waarop je zeggen kunt: Hij heeft mij niet losgelaten. Want Hij is mijn God. Hij

zal mij kracht geven, Hij zal mij helpen met zijn rechterhand, waarmee hij in de geschiedenis wonderen heeft verricht. Zijn hand die gerechtigheid bewerkt.

Wees niet bang! Die woorden horen ook helemaal bij Johannes. Onverschrokken en zonder angst is hij gegaan op Gods wegen. Hij heeft de weg bereid van Gods eerstgeborene. Mogen ook wij aangemoedigd worden om te leven in dat voetspoor. Mogen wij zo op weg gezet worden. Want de mens die vertrouwt op God en zijn gerechtigheid kent, zal ook de moed vinden om het goede te doen. Hij zal de vrije, bevrijdende kracht van Gods woorden omarmen en vastgrijpen. De mens die zo aangeraakt wordt door Gods licht, is niet meer angstig. Hij laat zich niet beperken door gedachten van twijfels en verwarring. Hij kan het allemaal loslaten. Omdat hij weet dat God hem draagt. Helder ziet hij wat hem te doen staat. Om te getuigen van Gods licht, en te gaan op zijn wegen.

Wees niet bang. Want God is met u.

Omarm de bevrijdende en genezende kracht van Gods woorden.

En leef daaruit! Alle dagen van uw leven.

Amen.